Rusia entra na era Putin

Description

Foi o trunfo da mÃ¡quina do poder, ou como dixo Jack Lang Ã¢Â?Â?a Ãºltima peripecia dunha victoria planificada, orquestada como unha operaciÃ³n militarÃ¢Â?Â•. E celebrouse por todo o alto, como nas grandes ocasiÃ³ns. Na Sala de San Xurxo, o mÃ¡is imponente e fermoso dos setecentos recintos do Kremlin, entre placas de mÃ¡rmore e letras douradas, con honorables convidados, en presencia de Ieltsin e de Gorbachov, Putin, o resplandece inesperado que todos agardaban, sorrÃa para os seus adentros amosando esa timidez sombrÃa que aÃnda envolve o seu enigmÃ¡tico proxecto. Un proverbio chinÃ©s afirma que Ã¢Â?Â?o pensamento non ten ningÃºn segredo que a conducta non reveleÃ¢Â?Â•. A partires dagora serÃ¡n, pois, os feitos quen determinen o autentico sentido do seu ideario.

En tempos soviÃ©ticos afirmÃ¡base con orgullo que ata un fillo do mÃ¡is modesto zapateiro podÃa chegar a dirixir o paÃs, pero antes debÃa superar unha traballosa carreira burocrÃ¡tica. Os tempos mudaron. Na Rusia poscomunista, un perfecto descoÃ±ecido (case natural habida conta da sÃºa orixe Ã¢Â?Â?secretaÃ¢Â?Â•), xurdindo da nada, conseguÃa, en poucos meses, acadar a Presidencia do paÃs, cunha victoria electoral clara, maiorÃa absoluta en primeira volta, e mesmo nun clima de certo optimismo social como revelaron tanto a alta participaciÃ³n (68.8%) como a debilidade do voto Ã¢Â?Â?contra todosÃ¢Â?Â• (1.9%).

Poderian citarse moitas claves para explicar o ascenso de Putin. A todos dixo o que querÃan ouvir. O seu populismo convenceu a soldados na reserva e na fronte, a pensionistas ou a traballadores cos salarios en atraso. O discurso a prol do reforzamento do Estado, o chamamento a poÃ±er orde no paÃs e a loitar activamente contra a corrupciÃ³n, facilmente podÃan seducir a unha sociedade desorientada e desfeita despois de soportar dez anos de dramÃ¡ticas reformas sociais. O incremento dos prezos internacionais do petrÃ³leo e un rublo mÃ¡is barato favoreceron a sÃºa balanza comercial, bastante mÃ¡is que o incremento da presiÃ³n recaudatoria dos magnates locais. Pero en conxunto cabe recoÃ±ecer que os Ãndices econÃ³micos do paÃs experimentaron certa mellora.

A guerra de Chechenia foi clave para conseguir o aplauso case unÃ¡nime do paÃs, mesmo das principais forzas da oposiciÃ³n. Cada dÃa que pasa resulta mÃ¡is evidente que a ofensiva militar no CÃ¡ucaso non foi a resposta Ã³s atentados do outono de 1999; mesmo algunhas fontes aseguran contar con probas de que a invasiÃ³n wahabÃ de DaguestÃ¡n foi inducida tramposamente polo Kremlin para sumar xustificaciÃ³ns. A decisiÃ³n politica estaba tomada dende marzo, como revelou publicamente Sergei Stepashin, daquela primeiro ministro. TamÃ©n na cidade de RiazÃ¡n a policÃa local solprendeu a varios membros do FSB (servicio federal de intelixencia) cando depositaban explosivos nun inmoble, segundo dixeron, Ã¢Â?Â?para comprobar o funcionamento dos sistemas de seguridadeÃ¢Â?Â•. Os rebeldes chechenos siguen negando a sÃºa participaciÃ³n nos feitos.

Putin recibiu o 80% dos votos emitidos polos 1,2 millÃ³ns de militares e o 98 % dos emitidos polas tropas desprazadas a Chechenia. Agora, pese a ter rematado oficialmente, a guerra continÃºa. A mediados de xaneiro, os mortos no bando ruso ascendÃan xa a tres mil, segundo fontes do ComitÃ© de Nais dos Soldados. En medios oficiais unicamente se recoÃ±ecÃ-an seiscentos.

A propaganda mediÃ¡tica Ã© outro factor de primeira magnitude. A derrota da alianza electoral Patria-Toda Rusia (Otetchestvo-Vsia RossÃ¯a) nas elecciÃ³ns presidenciais do 19 de decembro sentenciou as presidenciais. Os medios prÃ³ximos Ã³ Kremlin acusaban a Iuri Luxkov, o alcalde de Moscova, de estar detrÃ¡s do asasinato de Paul Tatum, expropietario do hotel Radisson-SlavianskaÃ¯a, da capital rusa; e Primakov, o ex-primeiro ministro e serio rival para Putin, foi acusado de instigar un presunto asasinato de Eduard Shevardnadze, o presidente xeorxiano, e compaÃ±eiro de armas en tempos da perestroika. NezavissimaÃ¯a Gazeta, diario propiedade do magnate Berezovski, fartouse de airear os Ã¢Â?Â?escÃ¡ndalosÃ¢Â?Â• e de acusalos de estar vendidos Ã³s ianquis para impedir o trunfo de Putin.

Un goberno sen programa

A falta dun Partido (Vreme-Unidade, aÃnda Ã© unha entelequia) ou dun programa, todas as especulaciÃ³ns cÃ©ntranse nas expectativas que suscita o desembarco de Putin na presidencia rusa. Para uns serÃa unha especie de novo Roosevelt,

outro impulsor dun Ã¢Â?Â?new dealÃ¢Â?Â• Ã¡ rusa, mentres que para outros, pode chegar a ser unha especie de Hitler. Son moitos os observadores que se inclinan por aventurar unha versiÃ³n nacionalista e autoritaria do capitalismo liberal e salvaxe da Ã©poca ielsinista. Segundo Anatoli S. Ivanov, deputado na Duma e presidente do sindicato da fÃ¡brica de automÃ³biles Ã¢Â?Â?TogliattiÃ¢Â?Â•, Putin non comparte o ideario liberal dos xoves reformadores. Ivanov, que apoiou a Putin nas presidenciais, comparte as opiniÃ³ns expresadas por xentes tan dispares coma o desaparecido Sobchack, o comunista Selezniov, ou o propio Gorbachov: Putin pode ser o home que conduza o paÃs a unha mÃnima normalidade.

Outros son menos optimistas. Sergei Kovalev, presidente do Instituto de Dereitos Humanos de Moscova, asegura que Putin representa o intento de reconstruir o Estado ruso sobre bases autoritarias e policiacas. Medidas como o control de Internet, o restablecemento do ensino militar nas escolas, a recuperaciÃ³n dos comisarios polÃticos nos cuarteis, etc, reforzan a mesma opiniÃ³n en Elena Bonner, a viÃºva de Andrei Sajarov. A sÃºa procedencia do KGB marca moito as expectativas dos sectores menos optimistas. Dmitri Fourman asegura en Obchaia Gazeta que Ã¢Â?Â?todo medio profesional enxendra a sÃºa propia subcultura, o seu sistema de valores e a sÃºa ideoloxÃaÃ¢Â?Â•. Putin Ã© un axente secreto acostumado a lidar con prÃ¡cticas oscuras e disposto quizÃ¡is a case todo en nome dos intereses da Patria. Â¿Que non faria xa?, pregunta. Ivanov, o sindicalista da Togliatti, opina, sen embargo, que a procedencia do KGB Ã© positiva porque o poder ten necesidade de apoiarse sobre estructuras policiais e militares a fin de instaurar a orde contra o caos. Non falta quen lembre a admiraciÃ³n que Putin sente por Andropov, o promotor de Gorbachov. Apenas chegar Ã³ poder foi depositar flores na sÃºa tumba.

Tanta defensa da orde pode volverse en contra dos medios sindicais. AlgÃºns opinan que as simpatÃas socioeconÃ³micas de Putin orientanse Ã³ continuismo. ConfÃa en Anatoli Chubais, director da campaÃ±a electoral da UniÃ³n de Forzas de Dereita que obtivo nas presidenciais un 8.5%, superando a Grigori Iablinski, o liberal demÃ³crata por excelencia segundo as coordenadas difÃcilmente extrapolables da polÃtica rusa. Fontes habitualmente ben informadas aseguran que Chubais foi quen mÃ¡is influiu en Ieltsin para favorecer o nomeamento de Putin como sucesor, fronte a Berezovski, que propuÃ±a Ã³ xeneral Lebed.

Proseguir co continuismo non resultarÃ¡ nada doado para o novo Presidente; esixirÃ¡ moita man dura para aplacar o descontento social. Pero os signos son equÃvocos. Mentres no combinado de celulosa de Vyborg, por exemplo, reprimiuse con armamento e fogo real Ã³s traballadores que ocupaban a empresa, German Gref, un avogado de San Petersburgo de orixe alemana que dirixe o Consello de PolÃtica e Estratexia e estreito colaborador de Putin, afirma que o seu modelo Ã© a economÃa social de mercado, similar Ã³ posto en marcha por Ludwig Erhard na AlemaÃ±a da posguerra. Putin representarÃa o ponto e final daqueles Ã¢Â?Â?Chicago boysÃ¢Â?Â• que prometÃan levar a Rusia Ã³ paradiso da abundancia mentres mÃ¡is dun tercio da poboaciÃ³n espachurrabase na pobreza mÃ¡is absoluta.

Unha posiciÃ³n confortable

A posiciÃ³n de Putin no Ã¡mbito da polÃtica interna Ã© moi confortable. Goza dun ampla marxe de confianza e de respecto. A composiciÃ³n parlamentaria Ã©lle favorable, os comunistas de Ziuganov estÃ¡n dispostos a xogar un papel institucional mÃ¡is prÃ³ximo Ã³ sistema chinÃ©s de participaciÃ³n no poder que Ã³ occidental de oposiciÃ³n polÃtica; a Ãºnico movemento opositor factible (Primakov-Luxkov) estÃ¡ praticamente desfeito, etc. Con todo, os principais problemas poden xurdir se intenta tomar distancias cos seus poderosos mentores. Mesmo algunhas fontes chegaron a insinuar que a redada policial contra o grupo mediÃ¡tico de Vladimir Gusinski, crÃtico cos medios presidenciais, foi unha operaciÃ³n instigada dende a sombra para lembrarlle que controla menos do que pensa, mesmo onde, teoricamente, deberÃa controlar mÃ¡is.

O nomeamento de Mijail KasiÃ¡nov como primeiro ministro estÃ¡ ben visto por Occidente. KasiÃ¡nov Ã© un liberal que conta con importantes apoios no FMI. En clave interna, foi promovido cando destituiu Ã³ anterior nÃºmero dous, Nikolai Aksionenko, home prÃ³ximo a Berezovski. EstÃ¡ por ver cal vai ser a actitude de Putin a respecto do novo goberno. Ieltsin mudou cinco veces de primeiro ministro e a todos, coa excepciÃ³n de Primakov, impusolles os seus viceprimeiros ministros e os ministerios de maior relevancia. AlgÃºns opinan que Putin Ã© mais partidario de exercer unha Presidencia afrancesada e que por iso mesmo concede xa tanta importancia Ã¡ polÃtica exterior.

Putin aspira a recuperar o peso internacional de Rusia configurando unha relaciÃ³n constructiva con Occidente que teÃ±a en conta en maior medida os intereses do seu paÃs. Un bo punto de partida serÃa addmitir, por exemplo, que Rusia non recibe axuda exterior: debe pagar miles de millÃ³ns de dÃ³lares en concepto de servicio da dÃ©beda, mentres cada ano ata vinte mil millÃ³ns de dÃ³lares fuxen de Rusia para ser depositados en bancos estranxeiros para mellor vida da economÃa occidental. En Europa confÃa, sobre todo no Reino Unido, para diseÃ±ar esa nova relaciÃ³n e dar ese xiro que non foi posible con AlemaÃ±a nin Francia en tempos de Ieltsin.

No Ã¡mbito da seguridade, Putin vai conceder gran importancia Ã³ papel de Rusia. Dunha banda, no estranxeiro prÃ³ximo, potenciando os acordos con UcraÃna e BelarÃºs, e activando a sÃºa influencia no CÃ¡ucaso. Doutra, poÃ±endo a punto unha relaciÃ³n coa OTAN, moi envelenada dende a acciÃ³n contra Iugoslavia. Finalmente, perseverando no entendemento co xigante oriental, China.

Pero Putin non desexa o enfrontamento con Washington. AlgÃºns sectores rusos fomentan un nacionalismo belixerante que sen embargo agocha mesquiÃ±as ruindades, en esencia, o resentimento daqueles magnates que non se sinten aceptados por uns medios econÃ³micos e financeiros internacionais que consideran chegado o momento de dar por rematada a etapa dos negocios excesivamente turbios. Con lanzamento de mÃseis intercontinentais, con nova doctrina militar, etc, Putin mira mÃ¡is cara adentro que cara fÃ³ra. E Estados Unidos e Europa ben saben que asi vai ser por moito tempo.

Acceso ao artigo orixinal no repositorio web 1998-2012

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

Russia ARCHIVE

IDIOMA

Galego

Date Created
June 1, 2000

Meta Fields

Autoria :	3717
Datapublicacion :	20000601